

Кожна дитина має право на рівень життя, достатній для її фізичного, інтелектуального, морального, культурного, духовного і соціального розвитку [2]. Важлива роль у забезпеченні реалізації цього права надається аліментним зобов'язанням. Аліменти можуть сплачуватися як добровільно, так і за рішенням суду. Речі дитини, які є її особистою власністю (іграшки, книги, музичні інструменти, спортивне обладнання тощо), у розподілі майна при розлученні батьків участі не беруть.

У зв'язку з цим виникає запитання, як бути з речами, які є спільною власністю дітей? Особливо в тому випадку, коли батьки мають намір проживати окремо? Як можна розділити піаніно, велосипед чи комп'ютер, якщо вони в одному екземплярі і є неподільними речами? На мою думку, логічним є висновок-відповідь, що їх поділом будуть займатися батьки, у тому числі може мати місце і грошова компенсація за ті речі, які не одержить один із дітей.

Малолітні діти не можуть бути сторонами у цих спорах, їх права мають захищати батьки, а тому в резолютивній частині рішення за дитиною право власності не буде визначатися, ці речі будуть передані тому з батьків, з яким буде проживати дитина.

Література:

1. Сімейний кодекс України: прийнятий Верховною Радою України 10 січня 2002 р. № 2947-III- Офіц. вид. – Київ – 157с.
2. Конвенція про права дитини: від 20 листопада 1989 р.: схвалена резолюцією 50/155 Генеральної Асамблеї ООН від 21 грудня 1995 року – 1989 – ст. 27

Майданець Богдана Олегівна,

*студентка 4 курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Берназ-Лукавецька О.М.

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ПАЦІЄНТІВ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

Людина, її життя і здоров'я визнається в Україні найвищою соціальною цінністю [1]. Охорона здоров'я законодавчому рівні визнається одним із основних напрямів діяльності держави. Деякі автори, такі як І.А.Петрова, В.Б. Філатов, визначають основоположними законодавче та етичне забезпечення прав пацієнта і виокремлюють позасудовий та судовий захист порушених прав, кожен з яких має свої відмінні риси. Ст. 55 Конституції України проголошує, що права і свободи громадянина захищаються судом [1]. Також, відповідно до ст. 8 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» (далі за текстом – Закон), пацієнт має право на звернення до

суду за захистом своїх порушених прав, а саме: 1) у разі незгоди з результатами адміністративного оскарження; 2) безпосередньо за фактом порушеного права. У нашій державі на сьогоднішній день пацієнти неохоче звертаються до суду щоб захистити свої порушені права як пацієнтів. Така ситуація зумовлена перевантаженістю судів та недостатньою кількістю висококваліфікованих суддів, які б мали професійну підготовку у медичному праві. Для вирішення цієї проблеми у судах доцільно було б започаткувати окрему спеціалізацію для суддів щодо розгляду і вирішення справ медичного характеру.

Розглядаючи форми захисту прав пацієнта також можна виділити юрисдикційну(у судовому, спеціальному, адміністративному порядку) і неюрисдикційну (шляхом самозахисту особою законних прав та інтересів) форми. У сучасному українському суспільстві питання цивільно-правового захисту прав пацієнтів набувають надзвичайно важливого значення, поряд із аспектами адміністративного та кримінального судочинства у питаннях юридичної відповідальності медичних працівників. На практиці важливим є питання про співвідношення понять «споживач» і «пацієнт». Зараз, безсумнівно, можна стверджувати, що в сфері медичної діяльності та при наданні медичних послуг, зокрема у сфері договірних відносин (платні медичні послуги, добровільне медичне страхування), споживачем виступатиме пацієнт, а тим, хто виконує певну послугу – медична організація в особі лікаря.

До одних з найактуальніших питань захисту прав пацієнтів відноситься проблема згоди на медичне втручання. Якщо раніше сам факт звернення людини за допомогою до медичної установи передбачався як згода на будь-яке втручання, діагностику чи лікування, то на сьогодні ситуація змінилась. Однією з обов'язкових умов здійснення медичного втручання є згода пацієнта (компетентна та інформована). Хоча письмова згода не є обов'язковою, проте практика вказує, що в разі ризикових медичних втручань, письмове оформлення згоди стає додатковим засобом захисту прав пацієнта.

В основі законодавства України про охорону здоров'я захисту прав пацієнтів приділяється незначна позиція, а саме через закріплення бланкетної норми у статті 80 Закону, яка встановлює, що особи, винні у порушенні законодавства про охорону здоров'я, несуть цивільну, адміністративну та кримінальну відповідальність відповідно до законодавства. Варто також зазначити встановлення лише необхідного мінімуму і щодо охоронних норм прав пацієнтів у цьому нормативному акті, а саме: можливість вимагати заміни лікуючого лікаря (ст. 34); отримання безоплатної допомоги в

невідкладних та екстремальних ситуаціях (ст. 37); вільний вибір лікаря та лікувального закладу (ст. 38) та інші [2].

Щодо Закону «Про захист прав споживачів», як ще одного з основних нормативних актів даної сфери, то нажаль, він взагалі не відіграє того значення, про яке наголошують правознавці, які проти прийняття і затвердження нових нормативно-правових актів в сфері захисту прав пацієнтів. Такими могли б бути Медичний кодекс або «скромніший» закон «Про захист прав пацієнтів». Тобто можна стверджувати, що закон не має жодного практичного втілення, внаслідок бідної судової практики по захисту прав пацієнтів.

Окремо слід сказати про відшкодування моральної шкоди. У Великій Британії та США існує поняття «психічна шкода», в Німеччині – «грошова компенсація за страждання». Вітчизняні науковці та практики пропонують характеристику «фізичні та моральні страждання або переживання» з огляду на можливе розділення моральної шкоди на фізичний біль, який породжує страждання та нервові психічні переживання щодо наслідків свого стану. Рішення щодо розміру моральної шкоди у справі визначає суд на свій розсуд після вивчення матеріалів та доказів у справі [3]. На практиці виникає багато проблем з правильним визначенням суми позову щодо відшкодування моральної шкоди, яка завдана життю та здоров'ю пацієнта. Серед них: відсутність підстав, доказів, які обґрунтовували б суму позову, процедур обрахунку такої суми та ін. Розробка рекомендацій щодо встановлення сум відшкодування, вдосконалення судової практики щодо процедури доказування та відшкодування шкоди може бути варіантом вирішення цієї проблеми.

Проаналізувавши законодавство щодо захисту прав пацієнта, варто підкреслити, що механізм захисту прав пацієнтів взагалі не прописаний, не кажучи вже про недосконалість загального законодавства. У більшості випадків правозахисникам залишається оперувати тільки загальними нормами захисту прав людини. І, нажаль, сьогодні, як у давні часи, відносини «пацієнт-лікар» у більшості випадків регулюються не нормами права, а соціальними нормами – звичаями та традиціями.

Отже, про майбутнє нашого народу треба піклуватися вже сьогодні – реформувати перш за все медичну галузь, і, безсумнівно, нормативну базу щодо охорони та захисту прав пацієнтів.

Література:

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // ВВР України – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 р. // Відомості Верховної Ради України.- 1993. – № 4.
3. Антонов С.В. Особливості відшкодування шкоди, заподіяної пацієнтові невдалим медичним втручанням // Управління закладом охорони здоров'я. – 2007. – № 7. – С. 22.

Мамирбаєва Діана Садиківна,
студентка 2-го курсу судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: к.ю.н., доцент Давидова І.В.

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВА СПІЛЬНОЇ СУМІСНОЇ ВЛАСНОСТІ

Актуальність дослідження особливостей правового регулювання спільної сумісної власності в Україні пояснюється, насамперед тим, що право власності є одним із найважливіших інститутів в цивільному праві. Тому, досліджуючи особливості правового регулювання права спільної сумісної власності необхідно проаналізувати положення законодавства, що стосуються здійснення права спільної сумісної власності.

Так, згідно з ч. 1 ст. 369 ЦК України співвласники майна, яке знаходиться у спільній сумісній власності, володіють та користуються ним спільно, якщо інше не встановлено домовленістю між ними. Тобто, вищезазначене положення визначає принципи володіння та користування майном, яке є об'єктом права спільної сумісної власності. Фактично, можемо стверджувати, що реалізація даного права знаходить свій прояв реалізації його співвласниками тих можливостей, які вони мають згідно договору чи закону. Так, реалізуючи дане право, співвласники майна наділяються тотожними правами та обов'язками щодо належного їм майна [1, с. 33]. Разом з тим, в контексті вищезазначеної норми, необхідно уточнити, що у ч. 1 ст. 369 ЦК України зазначається про спільне володіння та користування спільним майном Це означає, що всі сторони повинні отримати можливість володіти та користуватися спільною власністю в натурі. В свою чергу, інше правило може бути встановлено за домовленістю між ними. Таким чином, без наявності вищезазначеної домовленості між співвласниками, та з врахуванням того, що право спільної сумісної власності поширюється на усе майно, то кожна зі сторін має право вимагати доступ до здійснення права володіння та користування всім спільно набутим майном. До речі, вищезазначену позицію підтримує В. Г. Ротань, який зазначає, що співвласники майна не втрачають можливість домовитись про окреме право володіння і користування спільним